SÖRMLANDSLÅTEN

Medlemstidning för Södermanlands Spelmansförbund Nr 2 1997

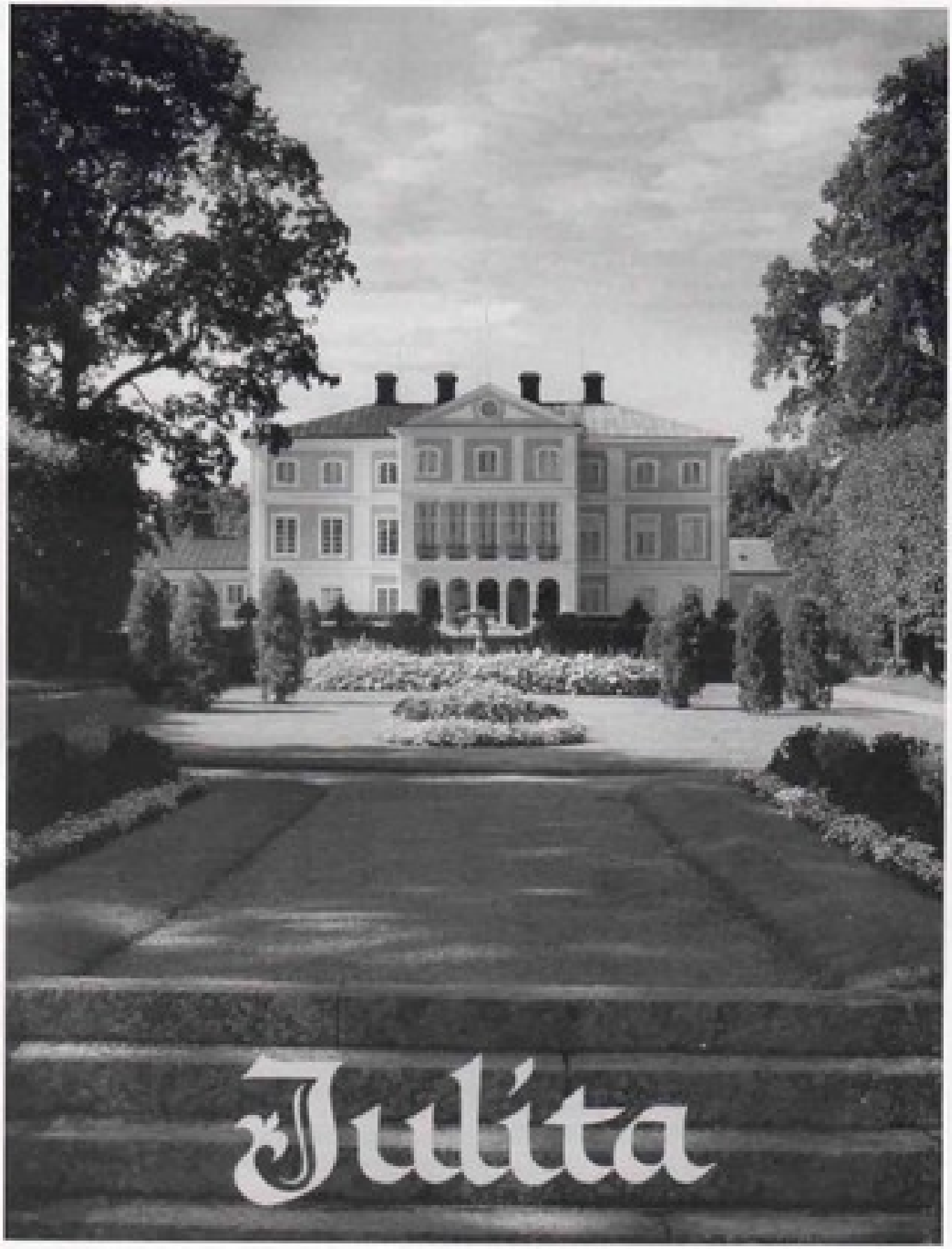

Annonspriser

1/1 sida	4200 kr
1/2 sida	2800 kr
1/4 sida	500 kr
1/8 sida	200 kr

Medlemmar 50% rabatt.

Inrhhåll

Ordförande har ordet 1
Vem var spelmannen 2
Folkmusiken och upphovsrätten 2
Spelmansförbundets årsmöte 3
1914 lanserades Foxtrot 4
Julitastämman 6
Lottning om prisfiol 7
Hugo-Pelle var en mångsidig spelman 8
Favoriten 10
Rättvik Folklore Festival 10
Jubileumsstämma midsommardagen 11
En afton på Öljaren 12

Manusstopp för nummer 3 -97 är den 25 augusti.

Omslagsbild: Julita gård. (Bild tillhörigjulita gård.)

Illustratiorm: Petra Molin

Ansvarig utgivare:
Nils Haggbom.

Redaktionsadress:
Bildvägen 6,
13757 Västerhaninge
Fax 08-500 312 38

Ordföranden har ordet

Tack alla ni som medverkade till att det blev ett bra årsmöte och tack för förtroendet att leda förbundet ännu ett verksamhetsår. Jag hälsar också Maire Lundgren välkommen in i styrelsen.

Visningen av Faktoriet efter årsmötet och lunchen bland pustande ångmaskiner var en upplevelse och något som kommer att fastna i minnet, tackTorsten Gau för det.

Året som ligger framför oss är fyllt med verksamhet runt om i landskapet. Kulturåret 1998 kommer också att påverka vårt arbete genom förberedelser av olika slag. Av begivenheter under innevarande år noterar vi att Katrineholms Spelmanslag firar sin 50-åriga tillvara och att SSR också fyller 50 år. Själva skall vi fira våra sjuttio år på Julita Skans med en hejdundrande jubileumsstämma på midsommardagen. Mera om detta på annan plats i tidningen.

I RFoD medlemsbladet 1997:2 finns en del tänkvärda reflektioner om folkmusik och pengar nedtecknade av *Harald Pettersson.* Han nämner bl a att försäljningen av skivor minskar kraftigt i alla genrer utom klassisk musik och världsmusik och att en succé som Nordman gjort att de kommersiella skivbolagen vaknat för det genuina och äkta som folkmusiken representerar. En korrigering kan vara på sin plats: klassisk musik har också minskat i försäljning över hela världen – inte minst i USA och Japan som är de största marknaderna. Detta trots de nästan svindlande framgångarna med de tre tenorerna som visat upp sig över hela världen och lockat massor av publik. Många har påstått att detta ökat intresset för klassisk musik. Som det ser ut nu verkar resultatet bli det rakt motsatta i varje fall för skivförsäljningen. De här publika framgångarna är en följd av helt fabulösa investeringar i marknadsföring med svindlande summor och har resulterat i minskande intresse för bredden i produktionen. Alla bolag jagar tänkbara stjärnor som kan användas för att köpa ökad omsättning och det har ingenting med själva musiken att göra. Det eventuella intresset för den traditionella folkmusiken har samma grund och för inte något gott med sig. Våra unga spelmän och grupper blir allt mer påverkade av den här utvecklingen och flera är idag mera att betrakta som rockartister än som folkmusiker och den affärsmässiga framtoningen blir allt påtagligare.

I det senaste numret av Folklore Centrums Informationsblad har IzzyYoung samma funderingar under rubriken Motvikt, där han uttrycker sin saknad efter vad som fanns tidigare; "entusiasm, livsglädje och ren oförfalskad kärlek till folkmusiken....Borta är den dominerande känslan av spontanitet och närhet." Nu är det dessbättre så att skivförsäljningen inte nödvändigtvis behöver spegla intresset för musiken som sådan. Det kanske är så att publiken vill möta musikanterna och musiken levande? I vårt spelmansförbund har vi runt 700 medlemmar och de flesta drivs inte av längtan efter att bli megastjärnor utan av en inre, spontan glädje över sin egen musikaliska förmåga och möjligheter att få uttrycka den. Vi behöver naturligtvis förebilder, men det är den breda basen som utvecklar och för traditionen vidare till nya generationer.

Ingemar Skoglund

Vem var spelmannen

I förra numret av SÖRMLANDSLÅTEN efterlyste vi namnet på den spelman på omslaget som spelade tillsammans med "Lille Gustaf". Vi har fått svar från Gunnel Jonsson i Eskilstuna:

Hej!
Jag heter Gunnel Jonsson och bor i Eskilstuna.
Jag har spelat nyckelharpa 3–4 år med Gunnel och Lars Härås i Torshälla.
I går kväll hade Lars med sig några "speltidningar", bl.a. Spelmannen nr 1 – 97 (torde vara Sörmlandslåten, red. anm.). Där efterlystes namnet på en spelman på omslaget.

Han heter Sven Berglund och var bonde på en gård som heter Ingespjuta och ligger i Hammarby socken, Eskilstuna kommun. Han gick bort någon gång på 60–talet, tror jag.
Att jag kände igen honom beror på att han spelade mycket med tillsammans med min morfar, Frans Pettersson – Skäcklinge–Frans kallad. Jag minns som liten hur Sven Berglund kom cyklande från Ingespjuta till Skäcklinge – ca. 2 mil – när han mjölkat färdigt. Sen satt de här två och spelade hela natten till det blev dags för Sven Berglund att cykla hem till mjölkdags igen. De här två for ofta iväg på spelmansstämmor.
Vänliga hälsningar

Gunnel Jonsson

Vi tackar för svaret och gläds åt att inte bara fått namnet utan även fakta kring spelmannen!

Folkmusik och upphovsrättslagen

Folkmusiken betraktas av de flesta spelmän som någonting som man fritt får hantera och använda sig av, ett slags allmän egendom. Upphovsmännen är sällan kända och låtarna har traderats från tidigare spelmän och generationer. Men det är långt ifrån självklart att så är fallet och det finns all anledning att känna till de gällande reglerna i lagen om upphovsrätt:

Skyddstiden för konstnärliga och litterära verk är från den 1 januari 1996 förlängd till sjuttio år efter upphovsmannens död. Skyddet gäller såväl den ekonomiska som den ideella rätten.

Skyddstiden gäller retroaktivt på så sätt att verk för vilka skyddstiden femtio år utgått, på nytt får skydd till och med det sjuttionde året efter upphovsmannens död. Däremot gäller inget skydd för verk som använts under den tid det varit fritt enligt tidigare femtioårsregel.

För filmverk gäller att skyddstiden räknas från dödsåret för den sist avlidne av huvudregissören, manusförfattaren, dialogförfattaren och kompositören av verkets speciella musik.

Outgivna verk, som ges ut efter det att skyddstiden 70 år upphört, får ett nytt skydd under 25 år efter det att verket utgives. Upphovsrätten tillkommer i detta fall utgivaren, inte upphovsmannens efterlevande.

För radio och TV-program, liksom för fotografiska bilder räknas skyddstiden 50 år från utsändningsåret respektive från det år fotografiet togs.

Enligt en övergångsbestämmelse får den som börjat förfoga över ett fritt verk genom att bl a göra det tillgängligt för allmänheten (offentligt framföra) utan hinder av lagändringen fortsätta med verksamheten till den 1 januari 2000. Likaså får den som vidtagit väsentliga åtgärder för att göra verket tillgängligt för allmänheten efter den 1 januari 1996 göra detta utan hinder av lagändringen. Detta får ske fram till 1 januari 2000.

Samma regler gäller för inspelningar av artist eller musikers framförande och grammofoninspelningar som genom den nya regeln om beräkning av femtioårstiden får längre skydd.

Ingemar Skoglund

Spelmansförbundets årsmöte 1997.

Vi reste till Eskilstuna för att delta i Spelmansförbundets årsmöte. Efter något irrande hittade vi Folkets Hus, lyckades ragga upp så många en–, fem– och tiokronor att parkeringsautomaten blev nöjd, bilen skulle ju stå där hela dagen.

Glada eskilstunaspelmän lotsade oss rätt i det stora Folkets Hus, och försåg oss med efterlängtat kafe med macka. Så kallades vi in i Stora Salen för att inleda årsmötet på sedvanligt sätt med allspel.

Dags förFörhandlingar! Ordförande Ingemar lämnade klubban åt kulturnämndens ordförande som såg till att de väl förberedda förhandlingarna gick snabbt. Inga sensationer, ingen oenighet, men väl en och annan fråga. Dagordning, verksamhetsberättelse, ekonomisk rapport och revisorernas berättelse godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året.

Ordförande valdes om, tillsammans med en stor del av styrelsen; endast ett par medlemmar hade avböjt omval.

Så här utföll valen av den del av styrelsen som stod i tur att avgå:

Ordförande	Ingemar Skoglund
Styrelseledamöter	Anneli Sandell, Leif Johansson, Birgitta Stenberg
Suppleanter	Ulf Lundgren, Maire Lundgren
Revisorer (för förbund och fonder)	Henry Sjöberg, Birgitta Widén
Revisorssuppleant	Bo Roos
Redaktionskommmitté	Nils Häggbom, Arne Lind, Bernt Olsson, Joakim Wikström
Valberedning	Bo Björkman, Staffan Vallén, Göte Karlsson, Evert Lindberg

Årsmötet beslöt,

att årsavgiften skall se ut sålunda:

För 1997

Den som är född 1977 eller senare	ingen avgift
Övriga	100 kr

För 1998

Den som är född 1978 eller senare	ingen avgift
den som är mellan 20 – 65 år	100 kr
den som är äldre än 65 år	frivillig avgift
den som är hedersmedlem	frivillig avgift
familjerabatt	1 medlem 100 kr, övriga halv avgift.

Så fick vi ta del av information, t.ex. att förbundet samma dag släppte två kassetter med inspelningar av visorna i två av förbundets visböcker.

Ordföranden inbjöd envar medlem att utnyttja Gustaf Wetter-stugan, om man bara först bokade hos honom för undvikande av kollisioner i stugan.

En av årsmötets sista punkter handlade om utdelning av Gustaf Wetterstipendiet. Det gick till en sångare denna gång. Juryns motivering löd:

"...På det att musiken må bliva fullkomligare
medelst vokalens tilläggande."
(ur Nils Svecani, 1753).

Stipendiaten – Anders Larsson – tackade och ställde upp med ett önskat smakprov på sitt sjungande.

Efter avslutat årsmöte drog vi iväg till en kort visning av Faktorimuséet, följt av efterlängtad lunch, sörmländsk spelmansmusik av eskilstunaspelmän och andra ditresta sörmlänningar. Kort promenad i vårsolen tillbaka till Folkets Hus där spelmansstämman tog vid, men det är en helt annan historia – men lika nöjsam!

Nils Häggbom

1914 lanserades FOXTROT i Amerika

Här följer det näst sista avsnittet av HENRY SJÖBERGS berättelse om Dansens Historia. Sista avsnittet kommer i nästa nummer.

Dansen blev snart accepterad och togs upp av danslärare i New York med följande mönster:

"Fyra långsamma steg framåt (i sluten position)
Fyra snabba steg framåt
Fyra snabba steg, vända åt höger
Ett långsamt steg framåt
Ett långsamt steg, korsande bakom
Fyra snabba steg framåt
Fyra långsamma steg framåt, vända åt höger."

1924 är dansen första gången beskriven på svenska. Det är i Elin Fredrikssons bok "Lärobok i modern dans" tryckt i Karlshamn. Utöver foxtrot innehåller boken beskrivningar på vals, hambo, shimmy, one-step och tango.

Första gången grundsteget beskrivs som vi dansar det idag är 1934 i U.G. Lidströms bok "De moderna danserna". Men samtidigt påpekar Lidström lite senare i boken att det vanligaste sättet att dansa foxtrot är att man blandar detta steg med gångsteg.

1930 kom SLOW-FOX upp på dansrepertoaren. Henrik Meyer skrev i sin "Lärobok i moderna dans" (Stockholm 1930) följande om slow-fox:
"Slow-fox är en dans som i mycket påminner om Blues, och man kan säga att det är en avläggare till denna dans. Det är helt enkelt långsam Foxtrot, som man blandar enkla grundsteg och chassésteg i utan någon ordningsföljd. Samtliga variationer i Blues användes med fördel i denna dans."

Men låt oss lämna foxtrot och slow-fox och se vad man i övrigt dansade vid denna tid.

1921 uppträder SHIMMY första gången på dansrepertoaren i Stockholm. Det är vid sjuk- och Bergravningskassan DGW:s julsoaré tisdagen den 27 december (tredjedag jul) på Ceders Salonger, Regeringsgatan 72 kl. 8 e.m. Dansen förekommer två gånger under kvällen, en gång före och en gång efter paus. Den tidigaste beskrivningen är från 1923. Det är i Politi von Brancatis bok som det finns en shimmy-fox. Brancatis definition av dansen följer här:

....
"Då dess fullständiga behärskande icke erbjuder några större svårigheter, är den också lättast att lära av alla de moderna danserna. Framför allt måste den dansas mycket taktfast och rytmiskt. Shimmy-fox fordrar att musikens tempo obetingat följes. I detta avseende lämnar Boston mycket större frihet, i det man efter behag kan dansa fortare eller långsammare, alltså låta känslan råda."

Nästa dans av betydelse under 1920-talet var CHARLESTON. Dansen presenterades i Stockholm i slutet av 1925. Under 1926 blossar en våldsam strid upp i Stockholm. I Stockholmstidningarna kan man bl. a. läsa följande:

"Stockholms bojkott mot Charleston "En ful apdans". Börjar Charleston ha sin roll slutspelad? Vissa tecken tyda i den riktningen.

En början har gjorts genom ingripande av Solna kommunalnämnd mot charlestondans på Stallmästargården, vidare har en tanke varit uppe i Stockholms-restauratörernas förening om möjligheten att förbjuda Charleston även i Stockholm.

Tillsvidare är visserligen denna tanke inte direkt aktuell, då restauratörerna anse att det finns så många förbud att de inte vilja öka på antalet, men enligt vad vi förvissat oss om vid samtal med ett flertal restaurangdirektörer i Stockholm, skulle de utan svidande hjärtan se att Charleston avfördes från dagordningen."

Men Holger Rosenqvists Dansinstitut, Drottninggatan 108 annonserar:

SENASTE NYTT INOM DANSEN

Äkta amerikansk salongscharleston !
Kurser och privatlektioner !

Dansen når en viss popularitet runt om i Sverige. Många äldre dansare minns med glädje hur man " försökte sig på Charleston".

1927 presenterades BLACK-BOTTOM i Stockholm. Någon jättestor dansform blev den inte men under några år under slutet av 1920-talet förekom den på dansbanorna.

Gemensamt för Shimmy, Charleston och Black-bottom var att deras popularitet blev ganska kort och nya danser kom i stället. Den första var slow-fox men den är redan nämnd i samband med foxtrot.

Nästa dans av betydelse var ENGELSK VALS eller som den kom att kallas i Sverige, MODERN VALS. Henrik Meyer hade redan 1930 med en beskrivning av modern vals, men inte förrän i U.G. Lidströms "De moderna danserna" (1934) beskrevs den typ av modern vals som sedan blev stilbildande. Den moderna valsen blev ett stående inslag på dansrepertoaren ända in på 1950-talet.

Redan 1931 lanserades en dansform som hade sina rötter i Latinamerika. Det var RUMBAN, en dans som inledde en kavalkad av latinamerikanska danser. Men trots att man redan 1932 gjorde en kortfilm med rumban, en film som gick som förspel på biograferna, så hade dansen

svårt att erövra de svenska dansställena. Troligtvis beroende på att den krävde ett annat rörelsemönster med mycket aktivare kroppsrörelser än de vanliga moderna danserna.

Samban lanserades i Amerika 1939 men rönte samma öde som rumban. Egentlig popularitet fick dessa danser inte förrän efter andra världskriget. Då kompletterades de latinamerikanska danserna med LA RASPA, CHA–CHA och MAMBO.

1937 lanserades ett nytt inslag i den moderna dansen. De nya danserna kom från England och gick ut på att man stod bredvid varandra i stället för mitt emot som varit det gängse ända sedan den moderna dansen infördes. Den första som kom hette Lambeth Walk. Den fick stor popularitet i Sverige. 1938 lanserades PALAIS GLIDE efter samma mönster. Den dansen kallades ibland förAngelique efter den melodi som vanligen användes till dansen.

Den tredje dansen i den här serien av promenaddanser var PALAIS STROLL. Den lanserades i Stockholm 1939 av danspedagogen Holger Rosenqvist. Dessa danser innebar en förändring av grundkaraktären i den moderna dansen. Tidigare hade mannen huvudsakligen dansat framlänges och kvinnan baklänges.

I Amerika hade man vid denna tid lanserat JITTERBUG. I Sverige presenterades jitterbug 1942. Dansens verkliga fäste i Sverige blev danspalatset Nalen (Grand National) på Regeringsgatan i Stockholm.

Det som Jitterbugen lanserade, en friare dansstil, utvecklades ytterligare under 1950–talet. I England sa man att man tämjde jitterbugen och fick JIVE, men den dansformen fick ingen stor plats i svenskt dansliv. Däremot blev ROCK'N ROLL en stor fluga. Det var återigen en ny musikstil. Till denna musikstil buggade man, men det var en modifierad jitterbug. De akrobatiska inslagen försvann och i stället utvecklades olika typer av armsvängingar under arm.

Nästa dans av betydelse för dansutvecklingen var TWIST. Den lanserades i Sverige i slutet av 1950–talet, men fick sitt stora genombrott genom Chubby Checkers "Let's twist again" 1960. Twisten medförde ytterligare en förändring av dansandet. Här höll man inte längre i varandra och faktum är att en partner egentligen inte var nödvändig.

SHAKEN, som kom i början av 1960–talet var hårt knuten till popmusiken och så småningom till discokulturen.

I shakens barndom kom ett stort antal danser med pantomimiska inslag. Det var MONKEY, där man skulle härma en apa, det var SWIM, dar man skulle välja mellan bröstsim och crawl, det var PONY, där man imiterade hästens rörelser genom höga knäuppdragningar. Det fanns danser med namn som BOOGALOO, THE FUNKEY BROADWAY, HULLY–GULLY, WATUSI, THE MASHED POTATO, THE FILLY DOG, THE FROG och många andra. De flesta av dessa danser nådde aldrig Sverige, men under en period på 1960–talet i Stockholm var t.ex. "swim" mycket populär. Gemensamt kan man kalla dessa danser för dagsländor.

Det kännetecknande för shaken under 1960–talet blev dock att den fria improvisationen för rörelser från höfterna upp till axlarna blev mycket framträdande. I shakens barndom kunde man se en livlig och fantasisrik dans, huvudsakligen beroende på att dansarna medförde ett stort stegförråd som ett arv från 1940– och 1950–talen. Under slutet av 1960–talet uttunnades stegförrådet och den från början så rikt improvisatoriska dansen ersattes av en dans med enkelt och stereotypt rörelsemönster.

Det går säkert att finna flera förklaringar till detta, men troligen var det viktigaste skälet den åldersuppdelning som skedde på dansplatserna. Ungdomsgårdarna tog hand om ungdomar i de lägsta tonåren och pensionärerna anordnade sina egna danstillställningar.

Så kom en "gammal dans" till heders igen. Det var 1940–talets BUGG som togs upp och spred sig som en löpeld över Sverige. I slutet av 1970–talet kunde man se många lokala varianter, det var stor skillnad mellan t. ex "Norrlandsbugg", "Göteborgsbugg", "Riksbugg" och liknande.

Sällskapsdansens ställning under århundradena har alltid ifrågasatts. Den dansform som varit mest utsatt för förtal och avståndstaganden har varit pardansen. Orsaken till denna syn på pardansen är väl först och främst att den egentligen är erotisk. Att man och kvinna dansar tätt tillsammans har alltid väckt anstöt. 1600– och 1700–talens pardans kunde väl gå an eftersom man vanligen dansade bredvid varandra eller vid omdansning vid sidan av varandra, men när valsen kom, en form där man dansade mitt emot varandra och dessutom måste sätta ett ben mellan partnerns ben så var det dags för "ramaskri". Trots – eller kanske tacka vare – detta har valsen visat sig vara den kanske livskraftigaste dansformen av alla.

Av 1900–talets dansformer fick Charleston och Jitterbug utstå mest kritik. Lambada som kom i slutet av 1980–talet ansågs av många som högst opassande på en vanlig dansbana. Nu visade det sig att den dessutom blev en s.k. "dagslända", den försvann efter ett par år.

Om dans skall bli bra fordras framförallt två saker. Koppling till traditionen och stilbildare. Den första delen saknas i stort sett idag. När det gäller stilbildare hämtar ungdomen sina förebilder utifrån. Det första stora exemplet på detta under 1970–talet var John Travolta som med sin dans i "Saturday Night Feaver" gav ungdomarna nya impulser. Plötsligt blev dansen mer variationsrik. "THE HUSTLER" blev dansen på modet. Otaliga varianter uppstod och många av dem lever fortfarande kvar.

Idag verkar det som pardansen går mot en renässans. Fler och fler ungdomar är intresserade av, att förutom bugg och disco, även lära sig foxtrot. Om den trenden står sig eller om vi får en typ av gruppdans utifrån discodansen vet vi inte. Gruppdansen har sociala fördelar som pardansen saknar, men samtidigt har vi i Sverige en gammal pardanstradition som vi borde värna om.

Danshistorien har innehållit många konstiga danser, en del har försvunnit fort, en del har levt längre tid men om vi tittar bakåt så kan vi väl i alla fall vara överens om att sällskapsdansen har genom sin stora variationsrikedom både när det gäller steg och formationer skänkt lycka och glädje åt många människor.

Julitastämman 1927

Julitastämman är Sörmlands Spelmansförbunds äldsta, och sannolikt den äldsta årliga stämman i hela landet. Den första stämman i Julita hölls redan 1927 och i förbundets första protokollsbok pränttades i slutet av september 1926:

Styrelsen beslöt att i likhet med spelmansstämman i Nyköping och Oxelösund den 14 november 1925 även anordna en sådan under sommaren 1927 såvitt inga oförutsedda hinder mötte.

Hrr Axelsson och Boström önskade denna stämma förlagd till Julita Skans, Julita socken, vilket förslag även vann övriga ledamöters gillande, och uppdrogs åt ordförande och vice ordförande att uppvakta ägaren Herr löjtnant Baeckström med begäran om hans benägna bistånd till medverkan vid ovan nämnda spelmanstämma.

Om stämman under sommaren kunde komma till stånd skulle hrr Carlsson och Axelsson söka utverka Prosten I Gustafssons och Herr Greve Cl. von Rosens medverkan vid densamma.

Efter diverse kontakter förverkligades idén – löjtnant Bäckström var ju en stor vän av folkkulturen och vid styrelselmötet den 9 juli 1927 noterades:

... ordföranden och Axelsson hade besökt löjtnant Bäckström, Julita Gård, vilken ställde sig synnerligen förstående för förbundets uppgifter och välvilligt erbjöd sig att upplåta lämpligt område vid Julita Skans för en spelmansstämma.

....beslutade styrelsen att med tacksamhet antaga löjtnant Bäckströms erbjudande och skulle alltså en spelmansstämma anordnas vid Julita Skans, förslagsvis andra söndagen i augusti kl. 2. e.m.

Styrelsen anslog 50 kr ur förbundets kassa till priser vid stämman. Någon egentlig tävlan mellan spelmännen skulle ej komma ifråga, men skulle en del pris utdelas till spelmännen som uppmuntran.

Inträdesavgifterna till stämman bestämdes till 75 öre för vuxna och 25 för barn.

Åt hrr Seth Carlsson J:r och CG Axelsson uppdrogs att å styrelsens vägnar utfärda upprop till spelmännen om deltagande i stämman samt att vidtaga de övriga åtgärder, som kunde anses erforderliga.

Seth Carlsson, Strångsjö, var förbundets förste ordförande (1925–31) och han skriver 1950 om spelmansförbundets barndom:

...

Så utfärdades ett upprop med inbjudan till alla sörmländska spelmän att samlas till spelmanstävling på Julita Skans en augustisöndag 1927. Instrument: fiol, klarinett, nyckelharpa, psalmodikon eller mungiga (obs. ej munspel, ty det är något helt annat). Melodier som skulle spelas: polskor, brudmarscher, gamla vismelodier, gammalvalser och om det möjligen fanns någon gammal vallåt.

Tävlingsdagen ingick med strålande vackert väder. En över förväntan talrik publik hade infunnit sig och 30–40 spelmän hade anmält sitt deltagande. Det gällde ju en tävling där bl. a. en utmärkt fiol skänkts av fiolbyggare Åberg. En prisnämnd som skulle bedöma spelmannens prestationer var tillsatt och bestod av på området kunniga män, som icke tillhörde spelmansförbundet. En musikestrad var uppförd varifrån spelmännen utförde sina melodier. En del spelmän spelade bra, en del bättre och en del voro kanske inte riktigt så lyckade, men så kunde man väl inte begära eller få ha för stora anspråk på dem, ty det var väl i allmänhet första gången de uppträdde inför en så pass stor publik, så rampfebern kanske inverkade för en del och så var det förstås priserna som hägrade. Givetvis så var ju inte alla melodier som spelades så lyckade. En del hade nog för modern anstrykning och hörde kanske inte hemma på en dylik stämma. Och nog kanske vi som anordnare av stämman kunde gjort en hel del bättre, men vi hade ju ingen erfarenhet, utan gjorde så gott vi kunde och publiken visade stort intresse för spelmännen och översåg välvilligt med vad som brast. Stämman började klockan 1 e.m. och avslutades med prisutdelning omkring kl 6. Varje spelman fick spela högst 3 låtar, så det drog ju om innan alla uppträtt och prisnämnden avslutat sitt granskningsarbete.

Stämman var i ekonomiskt avseende lyckad för förbundet som fick en liten kassa varigenom resekostnaderna för de deltagande spelmännen tillfullo kunde betalas. Någon ersättning för själva spelandet lämnades däremot icke. Styrelsen lät år 1927 prägla det medlemsmärke som tilldelas varje medlem. Samma år lämnades anslag om c:a 150 kronor till Arvika Musikskola vilket skedde många år framåt.

Påföljande år, 1928, anordnades ånyo en spelmanstävling vid Julita. Vi hade skött oss så bra att löjtnant Bäckström bekostade virke och uppförande av musikestrad samt en hel mängd bänkar för publiken att sitta på under uppspelningen. Från Nordiska Museet i Stockholm hade vi fått låna dess högtalareanläggning, varigenom musiken kunde höras av alla, och det var ju roligt, ty enligt tidningsuppgifterna skulle c:a 10 000 personer den dagen hava besökt Julitastämman. Alla kanske inte betalade inträde till stämman, ty musiken hördes ju vida omkring tack vara högtalaraggregatet, men det visade att det fanns stort intresse för den gamla folkmusiken. Till denna stämma var 52 spelmän anmälda. Den äldste 77 år och den yngste 10 år.

(ur Södermanlands Spelmansförbunds festskrift vid 25-årsjubileet 1950)

1928 hade man alltså en högtalaranläggning, men inte 1927. Hur fungerade det, frågade jag en gång CG Axelsson, som ju var en av initiativtagarna. Spelmännen spelade ju en och en, man var utomhus och publiken mångtusenhövdad. Det var väl inte många som kunde höra musiken?

Det medgav CG och påpekade att det ju spelades på många håll, de deltagande spelmännen var nervösa inför sitt framträdande och övade i buskarna. Och så hade man ju matsäckskorg, och det fanns många att prata med, sa CG Axelsson.

Mitt eget första möte med sörmländska spelmän var på en Julitastämma i mitten av femtiotalet. Tillsamman med spelmannen Herbert Jernberg från Stockholm och mina föräldrar upplevde jag för första gången den fantastiska miljön i Julita. På den tiden hölls stämman vid värdshuset på en provisorisk scen med tak av presenning. Inledning och avslutning var då, som nu, allspel. Låtarna kände jag nog inte igen, men en nybörjare kan hänga med en del ändå, och tillsammans med alla spelmän märktes nog inte min tafatthet.

Med något enda års undantag har jag sedan dess besökt Julitastämman, som lyssnare, spelman och presentatör. Gustaf Wetter var den store stämmoledaren och de sörmländska spelmännen kom i skaror till stämman, som även hade åtskilliga "utländska" storspelmän som trogna gäster; Eric Sahlström och Viksta-Lasse, Bertil Rydberg, Ragnar Forsgren, Gunnar Kärnheim m.fl. örebrospelmän, Gösta

(Forts. nästa sida)

Lottning om prisfiol

på den första Julitastämman

"Över Öljarens lätt krusade vågor kom man på båt, seglande eller roende..."

Den poetiska ådran flödade när lokaltidningens skribent beskrev den första spelmansstämman som Södermanlands Spelmansförbund arrangerade vid Julita. Året var 1927, dagens datum den 14 augusti och bortåt 5.000 personer ska den här dagen ha kommit för att lyssna till de församlade spelmännen. I varje fall om tidningens reporter räknat rätt.

Ungefär en månad tidigare hade en liten notis i samma tidning, Katrineholms-Kuriren, antytt vad som var i görningen. Där kunde man läsa att "En allmän sörmländsk spelmansstämma hålles av Södermanlands Spelmansförbund vid Julita Gård söndagen den 14 augusti. Säteriets ägare, löjtnant Bäckström, har beredvilligt upplåtit plats för spelmansstämman. Bland nya medlemmar i förbundet märks hertigen av Södermanland, prins Wilhelm."

Bildreportaget var inte särskilt utvecklat i dåtidens dagstidningar. Referatet från den första Julitastämman illustreras inte med bilder från den aktuella begivenheten. Illustrationen utgörs av en enspaltig porträttbild med den koncisa bildtexten "En 73-årig fiolspelman, Albert Boström, Floda".

Tidningens utsände uppger sig ha mött glada, vänliga människor överallt. "Särskilt är landsbygdens befolkning rikt representerad. Man ser också rätt så mycket "herrskapsfolk"...

Uppenbarligen blev den första stämman en utdragen affär. Inte nog med att "det drog något över tiden med spelmansstämmans början och allmänheten börjar bli litet otålig." När man sedan väl kom igång skedde det inte i toner utan i ord. Förbundets ordförande, Seth Carlsson från Stångsjö, tog till orda. Det gjorde han uppenbarligen grundligt och hann t o m med att citera förbundets stadgar för den mångtusenhövdade publiken.

Så började själva spelandet. Vem som var förste man på plan denna historiska dag upplyser inte tidningsreferatet om. Man nöjer sig med att konstatera att det var "en 73-åring från Tystberga. Han är, det märktes strax, en gammal van folkspelman och han kniper strax publiken med en vacker låt om kärlek och sedan en gammal vals och gökens "kuku" från sin egen strupe."

I fortsättningen radas olika låtar upp av spelmännen och bifallet uppges stundom ha varit "begeistrande":

"76-årige Anders Andersson, Anderslund, Lästringe, som lägger fiolen mot det stora hakskägget, spelar bland annat en brudmarsch och vilka ljudliga applåder fick han inte. En gammal bekant spelman från våra trakter, Albert Boström, som har 73 år på nacken, var också med. I samspel med sin son spelade han bl a Värmlandsvals som han hörde vid Julita gård då han var 8 år och då inlärde den. Med vilken brinnande entusiasm för inte gamle Boström sin stråke!"

Äldst av deltagarna denna första stämma var "82-årige Lindqvist från Frustuna som kan glädja oss med Harpgubbens Vals".

Dåtidens spelmansstämma skilde sig på en väsentlig punkt från dagens: här rörde det sig inte bara om att spela för sitt och publikens höga nöje – här handlade det om tävling. En jury fanns på plats för att bedöma insatserna. Den bestod av "musikdirektör Martin Andersson från Stockholm och magister Nils Dencker, Åsa".

Denna jury hade uppenbarligen en svettig uppgift. Man lyckades nämligen i förstone inte utse någon vinnare utan fick tillgripa lottdragning! Tidningens utsände berättar:

"Sven Forsberg, Vadsbro, knäppte så vackert på fiolen med bland annat en Sörmlandspolka och fick dagens stora hederspris, en till 200 kronor värderad fiol, skänkt till dagens tävlingar. Detta pris utföll efter lottning med Richard Ahlberg från Sköldinge vilken jämte Forsberg av prisnämnden ansågs lika förtjänt till denna hedersbevisning. Herr Ahlberg lät oss höra utom ett par polkor en vacker polonäs uppteckad efter en klockare i Ärdala."

I övrigt var det penningpriser som delades ut efter juryns beslut. 20 kronor vardera gick sålunda till Gunnar Olsson och Hugo Sten, Eskilstuna, som spelade ett antal låtar tillsammans, samt till J E Andersson, Högvalla, Nyköping.

15 kronor delades ut till "hr Linqvist från Frustuna", Anders Andersson, Lästringe, Karl Eriksson, Katrineholm, Albert Boström, Floda, A F Bergström, Tystberga, L E Larsson, Eskilstuna, John Johansson, Vingåker, Arvid Jansson, Björkvik, Frans Pettersson, Torshälla, Arvid Johansson Näshulta, Kalle Strand, Eskilstuna, Karl Östling, Oxelösund, J E Lilja, Nyköping, Richard Ahlberg, Sköldinge, Hjalmar Björklund, Oxelösund, Gustaf Olsson, Julita, Fr. Ljunggren, Nyköping, Cronje Schuman, Katrineholm, Sven Forsberg, Vadsbro, Edvin Gustavsson, Katrineholm. Utom tävlan medverkade Bernhard Boström, Katrineholm, Carl G Axelsson, Flodafors, Axel Wester, Vingåker och Seth Carlsson, Strångsjö.

Så var en lång dags spelmansstämma över och den dåtida skribenten summerar dagen som "vällyckad". Och ger denna stämningsbild: "Vädret var nästan hela eftermiddagen en eftersommardags härligaste med strålande solsken över det vackra landskapet. Frampå kvällen började det dock mulna. Åskan lät höra sig och under själva prisutdelningen begynte ett stilla regn strila ned som ju för en stor mängd människor som ännu stannat kvar eller befunno sig på hemväg blev mindre behagligt för toaletten. Men dagens vackra minnen kunde ej förtas av åskans lilla kanonad och regnskuren".

Vad finns väl mer att tillägga efter detta?

Jo, som "part i målet" måste man självklart uppmärksamma det lilla tillägget efter uppräkningen av de spelmän som belönats med 15 kronor för sina insatser:

"En klarinettist fick också samma belopp för sina låtar..."

Arne Lind

Klemming med sin hummel, Calle Ling, Lennart Bergström och många andra stockholmare.

Idag ordnas många spelmansstämmor i vartenda landskap och för att riktigt förstå Julitastämmans betydelse måste man veta att det förr var glest mellan stämmorna och de som anordnades hade ofta riksintresse. Spelmansstämman i Julita har för mig själv och för mängder av andra spelmän varit en mötesplats av stor betydelse. Att träffa äldre spelmän, lyssna till deras tradition, inspireras av dem och spela tillsammans med dem är en upplevelse. Och det är ju så den sörmländska folkmusiktraditionen förs vidare!

Arne Blomberg

Hugo-Pelle var en mångsidig och populär spelman från Eskilstuna

Inom Eskilstuna kommun har det funnits många namnkunniga folkmusikanter och kompositörer inom folkmusiken. Här kommer några av dem att passera revy, men Hugo Pettersson - eller Hugo-Pelle, som han oftast kallades - kommer här att stå i förgrunden. En genuin idealist inom genren folkmusik. En god vårdare av det av det folkloristiska musikarvet musikarvet.Här är det sonen, Eje Lyrefelt, som berättar.

Hugo-Pelle Pettersson

Hugo-Pelle föddes i Eskilstuna 1892. Arbetslösheten var svår på den tiden, då han växte upp. Efter några olika anställningar blev han arbetslös, och tog då anställning vid Bolinders, vars fabriker låg på Kungsholmen i Stockholm. När Bolinders uppköpts av Munktell i Eskilstuna, kom han så småningom att få anställning där som filare. Den musikaliska ådran hade han ärvt efter både sin mor och far. Pappan, Karl Erik Pettersson, var duktig fiolspelare, medan mamman trallade och sjöng bl.a. gamla dängor. Pappan har bl.a. komponerat Eskilstunavalsen, som numera spelas allt oftare av de sörmländska spelmännen.

Startade med gitarren

Gitarren blev Hugo-Pelles första instrument, vilken han trakterade i en grupp, som kallade sig Spiskrokskapellet och de höll ihop i ett par år. Sedan bildades Glada Fyran och fortfarande var det gitarren, som gällde för honom. Det var dåtidens dansmusik som exekverades. Detta glada gäng gjorde också en grammofoninspelning. Likaså framträdde de i direktsändning i Eskilstuna Rundradio. Så han var välkänd i Eskilstunatrakten och särskilt bland folkmusikanter.

Han ackompanjerade ett tag Hälsinglands store fiolspelare, Jon-Erik Öst, på 20-talet och de båda åkte runt om i Mälardalen och spelade.

Hugo-Pelle spelade också i riksradion i en gitarrduo. Han var medlem i Södermanlands Spelmansförbund ända från det förbundet bildades.

En samling goda spelkamrater. Sittande fr. v. Hugo-Pelle Pettersson och Stenlund. Stående fr. v. Ivan Bohlin, Karl Eriksson, Hugo Steen, Gustav Andersson (Lille-Gustav) samt Nyzell.

Fiolen tog över

Så småningom lärde han sig spela fiol och då blev detta, det instrument han kom att traktera och som gjorde honom ännu mera känd såsom folkmusiker.

Men han hade tidigare deltagit i många spelmansträffar med sin gitarr. Några spelkompisar, som han ständigt spelade tillsammans med var Ivar Sundkvist, Olle Särendahl och Ivan Bohlin. Dessa båda spelvänner lärde också Hugo-Pelle att läsa noter. Bohlin och Hugo-Pelle hade varit arbetskamrater på Bolinders i Stockholm. När Munktell köpte upp Bolinders och flyttade tillverkningen till Eskilstuna, så följde Bohlin tillsamsammans med sin familj med till Eskilstuna. Här fortsatte Bohlins och

Forts. på nästa sida

Forts. fr. föreg. sida

Hugo-Pelles kamratskap både som arbetskamrater- och spelkamrater.

Många spelvänner

Även Gustav Wetter, Södermanlands Spelmansförbunds förste och mångårige ordförande, hjälpte också Hugo-Pelle med notkunskaperna och de träffades då och då. Men Hugo-Pelle tyckte att Gustav Wetter ibland var alltför dominerande, så samvaron dem emellan ebbade ut så småningom. Innan han lärt sig notskrift hade han fått hjälp med utskriften av noterna. Denna hans kunskap blev till stor hjälp i det framtida komponerandet. För detta var också ett stort intresse hos honom, att komponera låtar. Han kunde t. ex. på väg till jobbet eller på väg till hemlighuset direkt få en låt i skallen och så nynnade han på den tills den "satt där". Man gjorde så förr innan bandspelaren var uppfunnen. Musiken bara dök upp i hans huvud - inga långdragna procedurer där inte!

Många strängar på lyran

Han joddlade gärna. I Stockholm var han också med i en sångkör och då och då kunde man t.o.m. höra honom traktera sin mungiga. Han skrev gärna texter till födelsedagar eller andra högtidsdagar. Ibland till kända melodier eller enbart som dikter. Tala om många strängar på sin lyra! Och vilka historier ha kunde berätta!

Han var med och startade Rekarne Spelmanslag, som utgjordes av Olle Särendahl, Gustav Andersson, allmänt kallad Lille-Gustav, Ivan Bohlin, Kalle Eriksson, Melin, och Oskar Pettersson. Dessa herrar spelade för dansarna inom Ungdomsringen.

Riksspelmannen

Den 30 juni 1945, på Södermanlands Spelmansförbunds spelmansstämma, fick Hugo-Pelle Zornmärket i silver och blev i och med detta riksspelman. Denna stämma var förlagd till prins Wilhelms slott, Stenhammar, utanför Flen. Vid samma tillfälle vann Hugo-Pelle spelmanstävlingen med sin komposition Vals i lägerhyddan. Som pris för denna vals erhöll han en fiol ur prins Wilhelms hand. Fiolen hade tillverkats av den då kände fiolbyggaren Ekstrand från Stockholm.

Kompositören Hugo-Pelle

Komponerandet var ett stort intresse och han har gjort många låtar - kanske bortåt ett hundratal. Han komponerade också en låt till Västmanlands Spelmansförbunds bildande och kallade den Kungörslåten. Men de västmanländska spelmännen kanske tyckte den var i krångligaste laget, för den blev aldrig riktigt populär hos dem. Så en dag, några år senare, hörde han på radion Gunnar Hahns orkester spela hans Kungsörslåten och då tyckte han att låten till slut hade blivit accepterad. Gunnar Hahns arrangemang gick ju heller inte av för hackor. Det var ytterligare en fjäder i hatten för Hugo-Pelle.

Han var ambitiös med sin musik och han sände gärna noter på sina låtar till olika spelmanslag och till radion. Han hade också en spelkamrat i Västerås och de besökte varandra då och då. Likaså umgicks han i mån av tid med spelmän såsom Björklund från Oxelösund samt Josef Alm i Norrköping. Musiken han tyckte allra mest om var den folkmusik, som spelades på Gotland och i Hälsingland.

I slutet på sitt folkmusikaliska liv fick han allt oftare avstå från spelandet, då hans hustru var sjuk och behövde passning. Hugo Pettersson slutade sin dagar 1967, ett par år före sin hustru.

Men hans låtar lever fortfarande och kanske ännu mera nu än tidigare, då spelmännen i Eskilstuna upptäckt vilken fin låtkompositör vi haft i Hugo-Pelle Pettersson.

Nils Bengtsson

ESKILSTUNAVALSEN

efter Hugo Pelles far Karl-Erik Pettersson

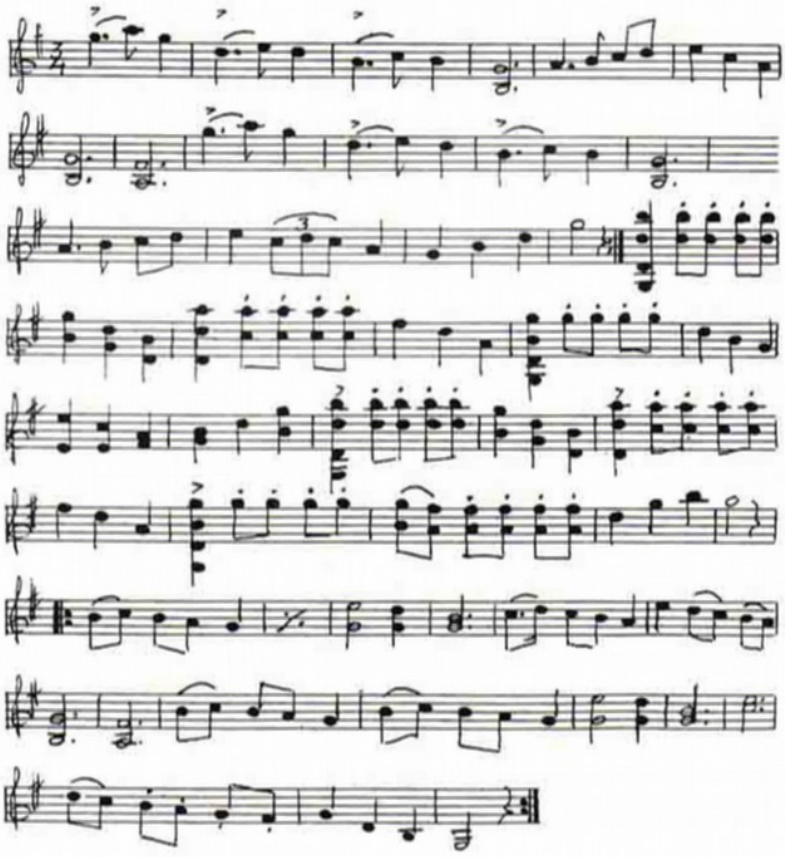

Favoriten

– Vilken låt spelar du helst när du tar fram fiolen för dig själv? frågade redaktören.

Jag är sonson till storspelmannen Anders Andersson i Lästringe. Han gjorde en del låtar själv, t.ex. Lästringe gånglåt och Lästringe Storpolska. Men nästan varje gång jag tar fram fiolen brukar jag börja med att spela Juttes polska efter farfar. Det är en låt med bra fart. Farfar vann pris två gånger med den. Man brukade dansa fyrpolska till den.

I den låten kommer farfars teknik och stråkföring fram. Man fick ju lära sig att spela så, men inte kan jag spela den så bra som han kunde. Men jag spelar den gärna och gör det på mitt sätt.

Yngve Andersson

Juttes polska

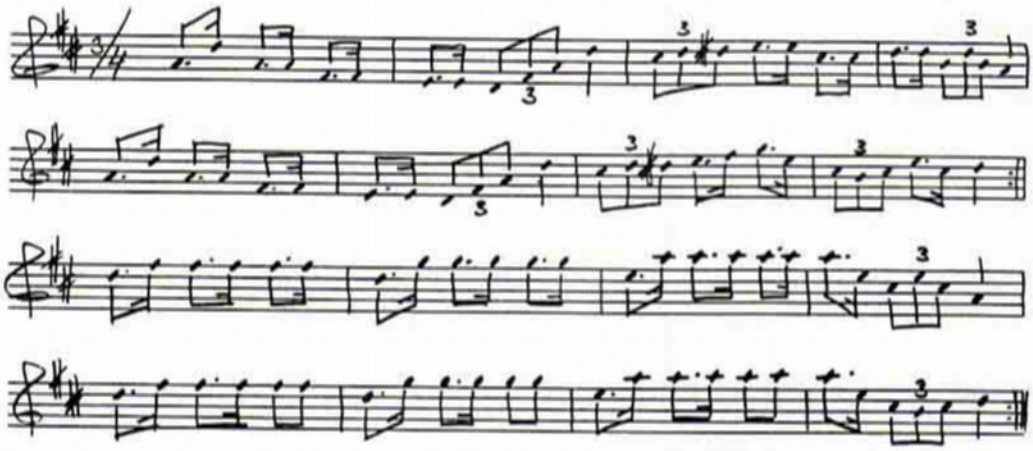

Ur Andersson & Pettersson, utg. av Lästringe Låtar

Rättvik Folklore Festival

Till SÖRMLANDSLÅTEN kom ett häfte om Rättvik Folklore Festival, som i år går av stapeln 21 – 26 juli. Där fanns rubriker om temadagar, om Röros Pols, Kulturbärare runt Siljan, Polskekurser i varierande svårighetsgrad, Gammal visa i ny tid och mycket annat.

Där vimlade av intressanta namn som Randi och Peder Gullikstad, Anna Aronsson, Yvonne Hansen, Hans-Erik Wiklund, Pers Hans Olsson, Carin Kjellman, Sid Jansson m.fl. Svenska begivenheter blandas med utländska – polskor med Flamenco och Argentinsk tango.

Information eller ett eget kursprogram kan man få på adress Rättvik Folklore Festival, Box 43, 795 21 Rättvik

Nils Häggbom

Jubileumsstämma midsommardagen på Julita Skans

Spelmansstämman firar 70-årsjubileum

13.00	Samling för spelmännen
13.50	Festtåg
14.00	Invigningstal av **Lars Lövgren,** Nordiska Museets chef Allspel, buskspel och spel från flera scener, dansuppvisningar, dans och lekar runt midsommarstången och på dansbanan, gammaldans, folkdräktsparad med pristävling, hantverksmarknad, uppdansning för dansborgarmärket.
	Stort scenprogram med bl. a. Björn Ståbi och Kersti Ståbi, Yienurmi Folkdans ensemble från Estland, Malmabygdens B-lag. Programpresentatörer är Christina Frohm och Arne Blomberg.
	Vid dansbanan uppspelning av grupper och spelmän från när och fjärran.
17.00	Konsert i Skansenkyrkan med Sörmländska Lekare och gäster

Arr: Julita Gård & Museer och Södermanlands Spelmansförbund. Uppl. Patricia Lindström, 0150 – 912 90 och Ingemar Skoglund, 08 – 550 973 20

"En afton på Öljaren"

När man står vid Julita gård och ser ut över sjön Öljaren är det lätt att förstå att diktare och tonsättare blivit hänförda av det vackra landskapet. Ett av de mest kända resultaten är valsen "En afton på Öljaren", som komponerades av Philip Widén 1939. Melodin blev snart ett verkligt örhänge och en av årets absoluta favoriter. Sångaren Sven-Olof Sandberg placerade den på fjärde plats på sin lista över de mest önskade melodierna. Det gjordes också en mängd inspelningar på grammofonskivor som gavs ut i mer än 12 länder.

Philip Widén föddes den 1 maj 1896 i Österåker vid Öljarens södra strand. Fadern spelade fiol och den unge Philip började låna fiolen redan som fyraåring. Som vuxen flyttade han till Stockholm och verkade under trettio år som musiklärare vid olika skolor. Philip Widéns gammaldansorkester var flitigt engagerad och framträdde ett hundratal gånger i radion. Han komponerade mer än 125 musikstycken av vilka flera var av seriös karaktär, bl.a. "Rysk romans" och "Aftonserenad".

Ingemar Skoglund.

Med tillstånd av Westlings Musikförlag publicerar vi "En afton vid Öljaren". (Se sid 12)

En afton på Öljaren

Philip Widén

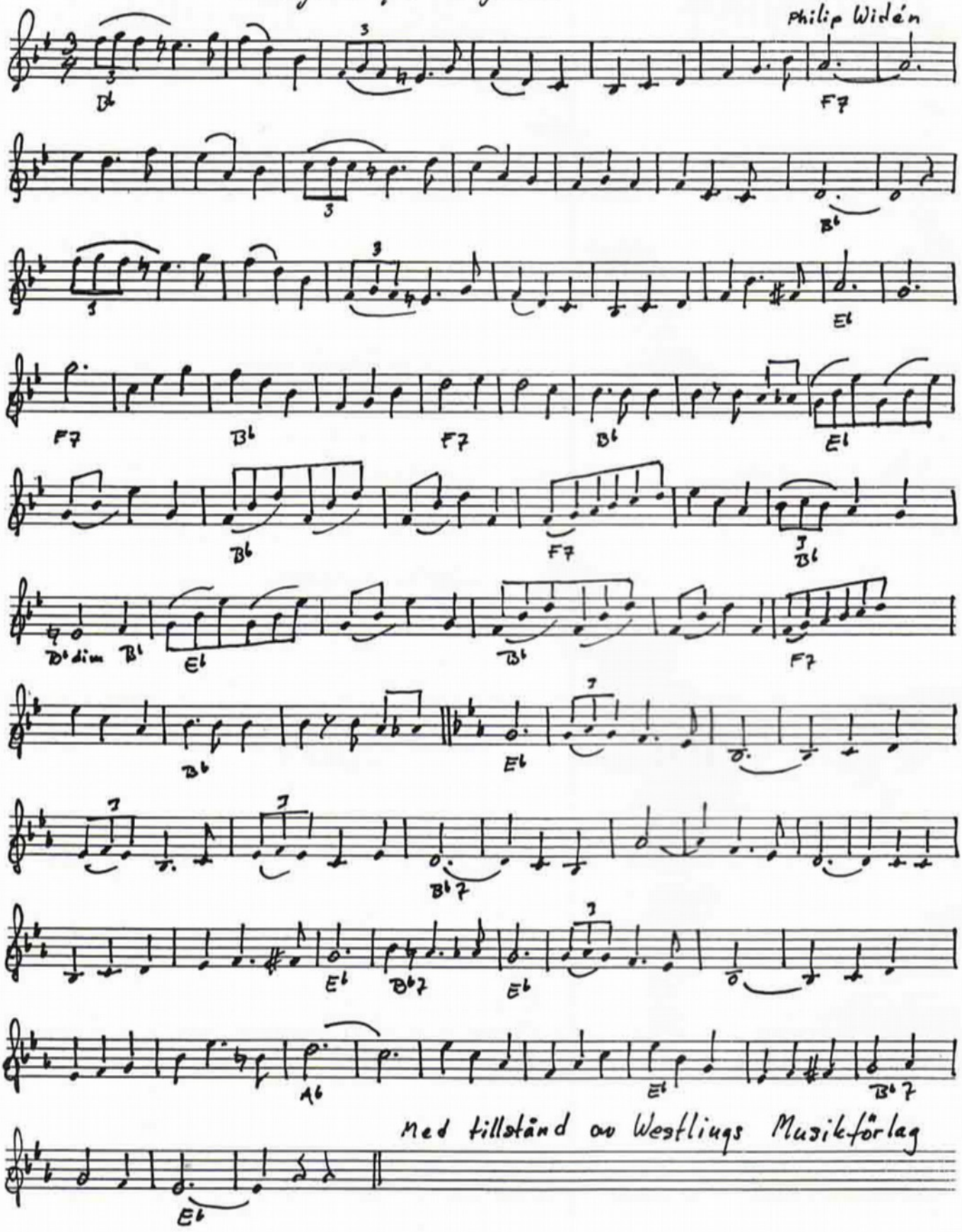

Med tillstånd av Westlings Musikförlag

MARKNADSTIDNING B

SÖDERMANLANDS SPELMANSFÖRBUND

Redaktionsadress: c/o Nils Häggbom
Blidvägen 6, **137 57 Västerhaninge**

Förnya och utöka Ditt folkmusikbibliotek med våra fina produkter

Svenska Låtar, Södermanland
Vår landskapsdel av det klassiska storverket. 207 uppteckningar. Faksimil av originalutgåvan från 1935
Pris 70:-

A G Rosenberg, 420 Svenska Danspolskor
från Södermanland och andra landskap. Faksimil efter utgåvor från 1876–1882.
Pris 80:-

Sörmländska Visor del I, II, III
Visor för praktiskt bruk från den sörmländska traditionen. Ett 30–tal visor i varje del.
Pris 20:-/ styck, kassetter 70:-/ styck.

A P Andersson
75 låtar och visor från Södermanland och Närke upptecknade 1880 av skolläraren i Västra Vingåker, August Petter Andersson.
Pris 80:-

August Karlssons låtar
49 låtar från södra Uppland och norra Sörmland som August Karlsson spelade dem.
Pris 70:-

50 Sörmlandslåtar för två fioler
Utgiven till minne av Olof Andersson. Arrangerade av Olof Andersson.
Pris 60:-

Sörmlandslåtar
av C G Axelsson, Flodafors. Utgiven 1960. Egna kompositioner
Pris 70:-

Folkmusik från norra Södermanland,
K P Leffler. Faksimil efter utgåvor från 1899–1900
Pris 90:-

Morfars fars dansmusik
Berättelser och beskrivningar om den äldre generationens dansnöjen och spelmän och hur traditionen lever idag.
Pris 80:-

August Lindblom
97 låtar ur två spelmansböcker från 1836 och 1856 samt historik om den legendariske storspelmannen.
Pris 90:-

Sörmlandska allspelslåtar
Nothäfte samt kassett med gamla och nya allspelslåtar från vårt landskap.
Pris 40:-

Visor & versar
Av Anders Björklund och Gunnar Nordlinder. 87 sjömansvisor från alla de sju haven.
Pris 70:-

I den sköna Vingåkersbygden, kassett.
Folkmusik från Vingåker med Simmings, Anita Hedlund och Christina Frohm.
Pris 70:-

Välkommen till världen, kassett
Visor och ramsor för små och stora barn från den sörmländska traditionen, med våra bästa vissångare.
Pris 70:-

70 Låtar, Visor och Psalmer
av Josef Krysander. Kompositioner och arrangemang för två fioler.
Pris 70:-

Beställ hem våra böcker, noter och kassetter så här:
Ring din beställning till Torsten Gau, tel. 016 - 42 00 70 eller skriv till honom på adress Mestavägen 1A, 632 33 Eskilstuna, så får du ett paket med faktura på posten. Porto tillkommer.

SPELMANSSTÄMMOR

i Södermanland

1997

Södermanlands Spelmansförbund

SPELMANSSTÄMMOR I

18/5 Sekelskiftesstämma på Torekällberget i Södertälje
(Pingstdagen)
12.30 Samling för spelmän
13.00 Spelmansstämman börjar med allspel. På kvällen middag med dans.
Kom gärna sekelskiftesklädd!
Arr: Lästringe Låtar, Torekällbergets museum, Bildningsnämnden, Södermanlands spelmansförbund.
Uppl: Anita Hultqvist 08-550 144 21

19/5 Traditionell spelmansstämma på Torekällberget i Södertälje
(Annandag pingst)
12.00 Samling för spelmän
13.00 Spelmansstämman börjar
Allspel, grupper, buskspel.
Arr: Södertälje spelmanslag, Torekällbergets museum, Bildningsnämnden, Södermanlands Spelmansförbund.
Uppl: Bo och Birgitta Roos 08-532 518 55.

24/5 Gammaldags marknad i Malmköping
09.00 Marknaden börjar
Spelmän är välkomna att spela på gator och torg hela dagen. Spel och dans vid Hembygdsgården. Kom gärna gammaldagsklädd!
Uppl: Bernt Olsson 0157-206 36.

31/5 Slagstastämman i Hågelbyparken, Hågelby
Hågelby ligger mellan Tumba och Hallunda.
13.00 Stämman invigs. Programmet börjar. Kurser på förmiddagen.
18.00 Gammeldax spelar upp till dans
Arr: Slagsta Gille.
Uppl: Curt 08-530 364 43, Ewa 08-530 391 34.

14/6 Trosastämman på Garvaregården i Trosa
13.30 Spelmännen samlas
14.00 Allspel.
Arr: Trosa Hembygdsförening, Lästringe Låtar.
Uppl: Ture Pettersson 0156-131 31, Kerstin Lanbeck Vallén 08-532 533 28.

20/6 Midsommarafton på Torekällberget i Södertälje
Traditionellt firande med resning av mid sommarstången, danslekar med Bosse Larsson, dansuppvisningar med Tälje Folkdansgille, lotterier, servering m.m.
17.00 - 21.00 Gammal och folklig dans till musik av Hjulåkers Spelmän.
Arr: Torekällbergets Museum.

21/6 Jubileumsstämma - Folkmusikfestival på Julita Gård & Museer
Spelmansstämman firar 70-årsjubileum på midsommardagen
13.00 Samling för spelmännen.
13.50 Festtåg
14.00 Lars Löfgren, Nordiska Museets chef, inviger festivalen.
Därefter allspel, buskspel och spel från flera scener, dansuppvisning och musik av Ylenurme folkmusikensemble från Estland, lekar och dans kring midsommarstången, gammaldans på dansbanan, folkdräktsparad med pristävling, hantverksmarknad. Stort scenprogram med bl.a. Björn Ståbi, Kersti Ståbi och sörmländske spelmän.
17.00 Konsert med Sörmländska Lekare och deras gäster i Skansenkyrkan.
Arr: Julita Gård & Museer och Södermanlands Spelmansförbund.
Uppl: Patricia Lindström 0150-912 90, Ingemar Skoglund 08-550 973 20.

22/6 Dans- och spelstämma vid Hembygdsgården i Malmköping
Kom gärna gammalklädd - dans- och dräktpriser.)
10.30 Samling vid Hembygdsgården.
11.00 Gudstjänst i folkton i L. Malma kyrka.
12.15 Spelmansstämma med dans vid Hembygdsgården. Servering.
Arr: Malmabygdens folkdanslag, Södermanlands Spelmansförbund.
Uppl: Bernt Olsson 0157-206 36, Sven Ingemars 0157-207 30

22/6-10/8 Sommardans på utedansbanan vid Hyttlöt på söndagar
22, 29/6, 6, 13, 20, 27/7 samt 3 och 10/8
18.30 Dansinstruktion med enkla danser där alla kan vara med.
19.00 Gammal och folklig dans till musik av gästande sörmländska spelmän:
22/6 Sörmländska Lekare
29/6 Spelklåda
6/7 Ulf, Ingemar & Bengt
13/7 Hjulåkers Spelmän
20/7 Vakant
27/7 Bygdens Blandning
3/8 Malmabygdens B-lag
10/8 Udda Jämt

SÖDERMANLAND 1997

Vid regn dansar vi på logen. Tag med kaffekorg och en slant till musiken.
Vägbeskrivning: Tag väg 223 mellan Mariefred och Björnlunda, mot Skeppsta 2 km, kör 4 km, skyltar visar vägen sista sträckan.
Arr: Gåsinge-Dillnäs Dansgille
Uppl: Olle Olsson, 0158-340 18, Gudrun Johansson, 0158-440 35.

13/7 Spelmansstämma vid Trostorp mellan Vagnhärad och Trosa.
13.00 Stämman börjar.
Allspel, scenspel, buskspel.
Serveringen öppnar 11.00.
Arr: Vagnhärads Hembygdsförening, Bygdens Blandning.
Uppl: Ingemar Skoglund, 08-550 973 20.

27/7 "Kökspigornas och statdrängarnas Nynäs" på Nynäs slott
Nynäs slott ligger mellan Nyköping och Trosa.
12.00, 13.00, 14.00, 15.00 och 16.00 underhåller Hjulåkers Spelmän med sörmländsk folkmusik.
Arr: Landstinget Sörmland Jord och Skog, Sörmlands Musik och Teater.
Uppl: Sören Olsson, 0152-129 20.

9/8 Spelmansstämma på Nedre Fadbäcken, Jönåker
Välkomna vid 13-tiden! Det blir spel och dans på magasin eller ute.
Förstämma till spelmansstämman på Nyköpingshus söndagen den 10/8.
Ej servering.
Arr: Larz Lordin.
Uppl. och vägbeskrivning av värden Larz Lordin, tel: 0155-745 50

10/8 Spelmansstämma i slottsmiljö, på borggården till Nyköpingshus, Nyköping.
13.00 Samling för spelmän.
14.00 - 17.00 Spelmansstämma i traditionell stil med allspel, scenframträdanden och buskspel.
Arr: Nyköpingshus Spelmansgille, Södermanlands Spelmansförbund, Södermanlands Museum och Nyköpings kommun.
Uppl: Evert Lindberg, 0155-28 54 62, (21 56 18).

16/8 50-årsjubilerande Katrineholms Spelmanslag inbjuder till Spel- och dansträff med bröllop vid Hembygdsmuséet, St. Djulö
13.00 Träffen börjar.
16.00 Vigsel
Under dagen: Buskspel, dans, hantverkare visar sin alster och tekniker, rundtur med häst och vagn, servering.
Hembygdsmuséet är öppet.
Vid regn genomförs arrangemanget inomhus.
Medarr: Katrineholms Hembygdsförening, Studieförbundet Vuxenskolan
Uppl: Britt Svanström 0150-450 45

16/8 Hertig Karls Marknad på Nyköpingshus i Nyköping
Marknad med tidstypiska produkter. Försäljningen startar kl. 10.00
Musik, dans, föredrag, barnteater, barndop, vaktavlösning, rundvandringar m.m.
Arr: Södermanlands museum, Nyköpings kommun, SN, studieförbund, Sv. kyrkan m.fl.
Uppl: 0155-24 57 00

23/8 Uttringestämman
Stor spelmansstämma i Uttringe/Rönninge.
Skyltar fr. E4/E 20, avfart Rönninge.
08.30 Verkstäder. Förhandsanmälan.
13.00 Spelmansstämman börjar. Uppspelningar, dans, buskspel, mat, fika m.m.
Stämman pågår hela kvällen och del av natten.
Arrangörer: Svenska Folkdansens Vänner
Uppl: Janne Carnestedt 08-580 135 63.

30/8 Grassagårdsstämman
Spelmansstämma på Grassagården i Strängnäs
13.30 Samling för spelmän.
14.00 Stämman börjar med allspel.
Arr: Hembygdsföreningen Strängnäs Gille, Medborgarskolan, Södermanlands Spelmansförbund.
Uppl: Sören Olsson 0152-121 37, Thor-Inge Svensson 0152-123 36.

6/9 Sparreholmsträffen
Hyltinge hembygdsgård, Sparreholm.
Från 19.00 dans på logen. Musik av gästande spelmän och grupper.
Buskspel och servering.
Arr: Malmabygdens folkdanslag, Södermanlands Spelmansförbund.
Uppl: Bernt Olsson 0157-206 36, Sven Ingemars 0157-207 30.

13/9 Anders Andersson-stämman i Lästringe Folkets Hus
13.00 Stämman börjar.
Arrangörer: Lästringe Låtar.
Uppl: Agneta Wijkström 08-550 641 38.

B-post/Föreningsbrev

Tycker du om folkmusik?

Folkmusiken i Norden är genom sin levande tradition unik i västeuropa. Sörmländska slängpolskor – med ursprung i 1700-talet – spelas fortfarande i obruten tradition.

Ge ditt stöd till folkmusiken, bli medlem i Södermanlands Spelmansförbund!
Som medlem får du vår tidning Sörmlandslåten, som utkommer med fyra nummer varje år. Du får också tillgång till vårt unika arkiv som bland annat omfattar 6-8.000 uppteckningar av låtar och visor, hundratals timmar av inspelningar och samlingar av fotografier och urklipp m m.

Som medlem kan du också teckna instrumentförsäkring till förmånligt pris genom vårt samarbete med Folksam.

Södermanlands Spelmansförbund bildades redan 1925 som landets första folkmusikorganisation och är idag ett av de största spelmansförbunden.

Södermanlands Spelmansförbund
Johansvägen 16
151 39 Södertälje

Ordförande Ingemar Skoglund
08-550 973 20

Broschyren är producerad av
Södermanlands Spelmansförbund

SÖDERMANLANDS SPELMANSFÖRBUND